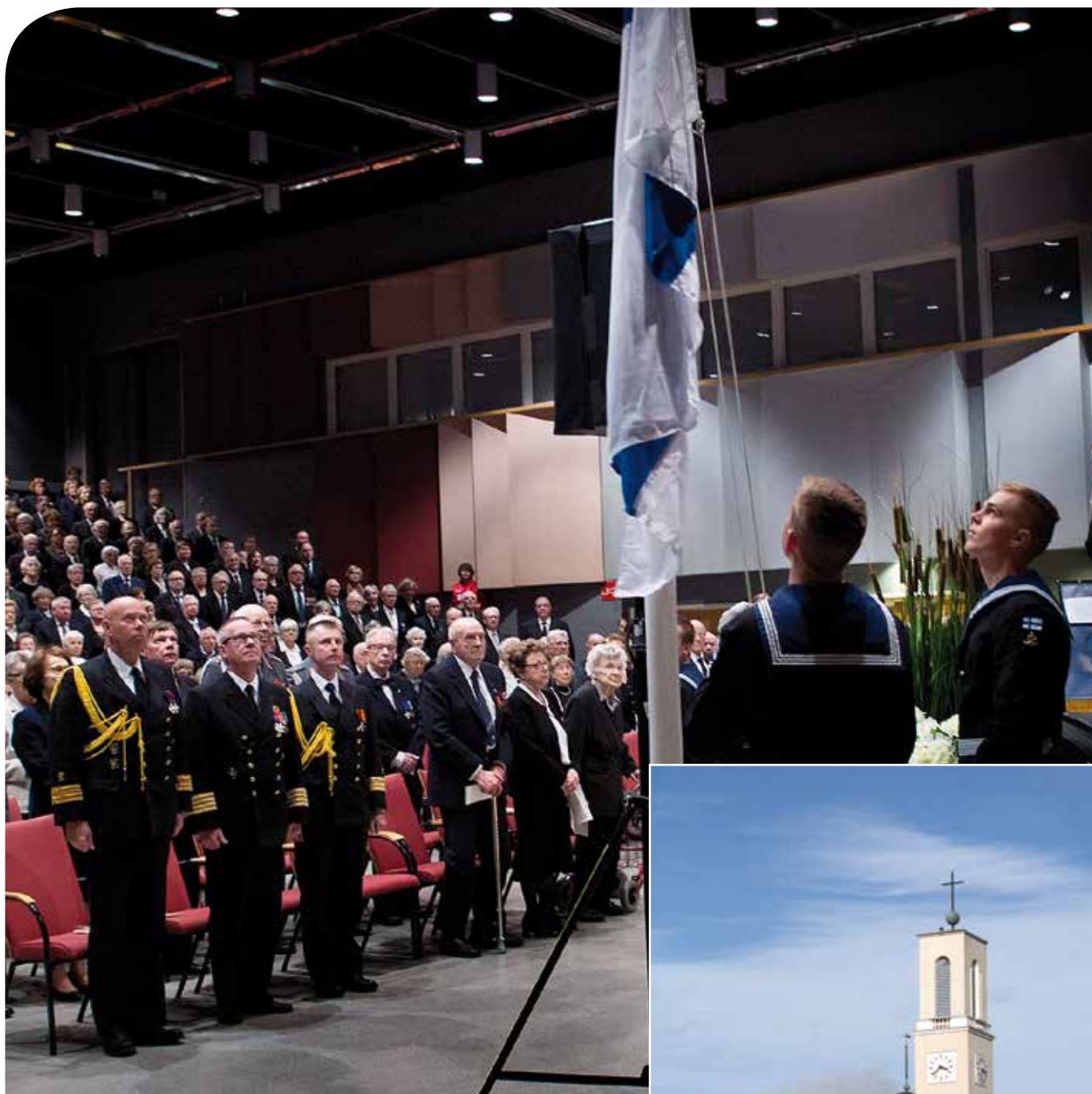

VELJESVIESTI

TURUN SOTAVETERAANIT RY:N JÄSENLEHTI

1/2014

Veteraanipäivä sivuilla 10 – 11

***Veljesviesti avaa sarjan
kirkkorakennuksista
sivuilla 16 - 19***

Pekka Paatero
Turun Sotaveteraanit ry,
puheenjohtaja

Kiitollisina kohti tulevaisuutta

Tämän vuoden kansallisen veteraanipäivän tunnus on otsikossa mainittu kiitollisina kohti tulevaisuutta. Se sisältää kaksi elementtiä. Ensinnäkin kiitollisuuden sotiemme veteraaneille. He säilyttivät toiminnallaan itsenäisyytemme. Toiseksi tunnus vaatii huolehtimaan tulevaisuudesta siten, ettei veteraanien työ unohdu silloinkaan, kun ainuttakaan veteraania ei enää ole joukossamme muistutamassa heidän mittaamattoman arvokkaasta työstään. Siksi meidän on tehtävä päätökset pian siitä, miten se tapahtuu.

Itsenäinen Suomi täyttää sata vuotta vuonna 2017. Suomi julistautui itsenäiseksi 6.12 vuonna 1917, jonka jälkeen jouduimme kokemaan vaikean vapaussodan. Tästä alkoi oman kansakuntamme rakentaminen, kunnes sen itsenäisyyttä taas uhattiin ja kansa joutui taistelemaan itsenäisyydestään ensin talvisodassa

ja sitten jatkosodassa vuosina 1939-1945.

Kun vietettiin Suomen itsenäisyyden 50-vuotispäivää, eduskunta teki juhlapäätöksen, jolla perustettiin Suomen Itsenäisyyden juhluvuoden rahasto Sitra.

Tämä rahasto on vaikuttanut ja vauhdittanut Suomen kehittymistä sotien jälkeen hyvinvoivaksi valtioksi merkittävällä tavalla.

Nyt on kohta kulunut toiset viisikymmentä vuotta ja on taas aika tehdä juhlapäätös. Nyt on aika muistaa veteraanien työtä heihin suoraan kohdistuvalla eduskunnan päätöksellä. On aika perustaa uusi juhlarahasto, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto sotien veteraanien työlle ja sen perinteen säilymiselle.

Suomessa on joukossamme vielä yli 30 000 veteraania. Heidän elämäolosuhteistaan on perustoimeentulon ja kuntoutuksen osalta vastannut

Suomen valtio. Siitä kiitos. Paljon on kuitenkin vielä tekemättä ja siten veteraanien huolto- ja tukitoimintaa jatketaan myös veteraanijärjestöissä niin kauan kuin tammenlehtänuksen kantajia on joukossamme.

Veteraanijärjestöjen talous perustuu jäsenmaksuihin, veteraanikeräykseen, avustuksiin ja omin tempauksin hankittuihin tuloihin. Nämä varat käytetään kaikki varsinaiseen veteraanien tukitoimintaan. Siksi perinnetyöhön ei juurikaan ole rahaa. Veteraanien vähetessä on kuitenkin yhä tärkeämpää osoittaa jäljellä oleville, että heidän työtään arvostetaan edelleen ja että heidän työnsä perintö kootaan, säilytetään ja siirretään tuleville sukupolville.

Tämä työ on jo käynnissä Tammenlehvän Perinneliiton toimesta valtakunnallisesti. Alueellisesti ollaan rakentamassa alueellisten perinneyhdistysten verkostoa, joihin aikanaan kootaan kaikki Tammenlehvän perinneliiton 23 perustajajärjestön alueelliset toimijat. Tämän työn rahoitus on vielä auki, sillä yhdistyksissä ja piireissä on tarkoitus käyttää kaikki kokoon saatavat varat veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä toimeentulon ja toimintakyvyn ylläpitoon. Siten perinnetyöhön ei ole jäämässä tarvittavaa rahoitusta.

Jotta Suomen valtio ilmaisisi sotien veteraanien tukemisen lisäksi halunsa siirtää itsenäisen Suomen pelastajien työn perinne myös tulevaisuuteen, tarvitaan uusi eduskunnan juhlapäätös satavuotiaan itsenäisen Suomen turvaajien kunniaksi. Tarvitaan alussa mainittu uusi juhlarahasto. Siis vuonna 2017 joulukuussa tulee eduskunnan tehdä uusi juhlapäätös, jolla perustetaan Suomen itsenäisyyden turvaajien, sotiemme 1939 – 1945 veteraanien juhlarahasto, jonka varoin varmistetaan taloudellinen perusta, jolla turvataan veteraaniperinteen säilyttämiselle ja siirtämiselle tuleville sukupolville.

Kuva Osmo Suominen.

Pekka Paatero jatkaa puheenjohtajana

Turun Sotaveteraanit ry:n vuosikokous pidettiin helmikuun 25. päivänä 2014 seurakuntayhtymän juhlasalissa. Kokoukseen osallistui 67 yhdistyksen jäsentä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Matti Ketola ja sihteerinä Sirpa Aaramo. Vuosikokous aloitettiin perinteiseen tapaan laulamalla yhteisesti Sillanpään marssilaulu, esilaulajana oli Jaakko Hirvelä ja säestäjänä Samuli Hakkarainen. Yhdistyksen puheenjohtaja Pekka Paatero avasi kokouksen toivottaen osanottajat tervetulleiksi. Kokous kunnioitti hetken hiljaisuudella 118 viimeiseen iltahuutoon kutsutun veteraanisisaren ja -veljen muistoa.

Vuosikokouksesitelmän piti Lounais-Suomen aluehallintoviraston ylijohdaja Kari Häkämies. Puheessa käsiteltiin mm. aluehallintovirastojen syntyä aluehallintouudistuksen yhteydessä vuonna 2010 ja virastojen tehtäviä kansalaisille kuuluvien palvelujen valvomisessa. Aluehallinnon uudistamiseksi on edelleen vireillä suunnitelmia. Veteraanien

kotipalveluissa on mm. aluehallintoviraston selvityksen mukaan edelleen liian suuria kuntakohtaisia eroja. Veteraanien tasaveroisuus palvelujen suhteen ei toteudu. Näihin asioihin on aluehallintoviraston yhteydessä toimiva Lounais-Suomen veteraaniasiain neuvottelukunta toistuvasti kiinnittänyt huomiota valtioneuvostolle tehtyjen aloitteiden ja kannanottojen muodossa. Suomessa asiat ovat edelleen hyvin, se tarkoittaa mm. sitä, että veteraanien palveluihin tulee löytyä tarvittavat määrärahat.

Kokous hyväksyi hallituksen kertomuksen vuoden 2013 toiminnasta, vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallitukselle tili- ja vastuuvapauden vuodelta 2013. Talousarvioehdotus ja toimintasuunnitelma vuodelle 2014 hyväksyttiin. Yhdistyksen jäsenmaksu säilyy ennallaan ja on 8,50 euroa vuodessa.

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi valittiin edelleen Pekka Paatero. Hallituksen puheenjoh-

taja toimii samalla myös yhdistyksen puheenjohtajana. Erovuorossa olleet hallituksen jäsenet valittiin uudelleen. Hallituksessa jatkavat yhdistyksen puheenjohtajaksi valitun Pekka Paateron lisäksi edelleen Pentti Korhonen, Pirkko Kuorehjärvi, Matti J. Paavola, Veikko Palatsi, Reijo Rauhala ja Simo Suokivi, varajäseninä jatkavat Sirpa Aaramo ja Kalevi Niemelä.

Tunnustuksena ja kiitoksena erittäin merkittävästä ja arvokkaasta työstä sotaveteraanien hyväksi yhdistyksen Pekka Paatero ja Eila Kyttölä jakoivat seuraavat huomionosoitukset:

Suomen Sotaveteraaniliiton kultainen ansiomerkki: Leija-Liisa Dahlgren, Keijo Lehto ja Mikko Tuomi.

Suomen Sotaveteraaniliiton hopeinen ansiomerkki: Heli Jukala, Heikki Kapiainen, Pentti Korhonen, Lauri Lehto, Arto Nurmi, Hannu Mäkilä, Matti Poutanen ja Into Salonen.

Sirpa Aaramo

Naisjaosto toimii ilolla luottaen tulevaisuuteen

Naisjaosto on yksi yhdistyksemme monista jaostoista. Olemme aloittaneet 47 toimintavuoden. Jäseniä vuoden alussa oli 111, heistä 26:lla on rintamapalvelutunnus ja leskiä ja puolisoita on 67, loput jäsenistä ovat naisjaostomme tukijäseniä, jonka varassa on jaostomme uusiutuva ja virkeä toiminta monilta osin. Monet naisjaoston jäsenistä toimivat myös yhdistyksemme monissa muissa jaostoissa mm. muonitus ja hengellisessä jaostossa.

Suomen Sotaveteraaniliiton naisjärjestö ry purki toimintansa viimeisessä kokouksessaan 25.3.2014 Lahdessa. Purkaminen EI vaikuta yhdistyksemme naisjaoston toimintaan vaan jatkamme innolla ja iloiten niin kauan kuin meitä tarvitaan. Yhteistyössä vielä jaksavien veteraaniveljien kanssa yritetään pitää huolta yksinjääneistä ja heistä, joil-

la ei ole voimia tai muuten mahdollisuutta tulla mukaan.

Pienet palvelukset, muistamiset ja auttamiset tavalla tai toisella antavat työhömmme iloa.

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri muutti myös piiriin naistoimikunnan toimintaa siten, että piirissä naistoimikunnan työtä jatkaa Naisvaliokunta kaikilta osin aktiivista naisjaostojen jäsenten tukevaa toimintaa.

NAISJAOSTOJA ei lopeta. Työ jatkuu niin kauan kuin sotaveteraaniiyhdistystenkin työ jatkuu. Tulevaisuus tuo monenlaisia haasteita, siihen saamme varautua. Tarkoituksena on kääntää tulevat muutokset yhteisten veteraaniasiodien kehittämiseksi ja voimavaraksi.

Kaikki työ on kohdistettava yhteisten voimavarojen käyttöön ikääntyvän veteraanisukupolven hyväksi. Huolto- ja tukitoiminpiteitten tarve vain korostuu työssämme sotaveteraaniveljien ja sisarten hyväksi heidän ikääntyessään. He tarvitsevat naisjaostojen sisaria vielä pitkään.

Meidän oman naisjaostomme työ jatkuu edelleen kaikilta osin niin kuin tähänkin saakka. Olemme luotavaisia tulevaisuuden suhteen. Toivomme tietysti myös saavamme uusia sisaria joukkoomme kehittämään ja antamaan uusia ideoita toimintaamme sekä jakamaan vastuuta veteraanien parissa tehtävään työhön.

Veteraanityö on meille kaikille sydämen asia! Tervetuloa joukkomme!

Pirkko Kuorehjärvi

Mieluista yhdessäoloa

- Näin pääsemme mielekkääseen yhdessäöloön.

Turun Sotaveteraanilaulajien varapuheenjohtaja Jaakko Hirvelä sanoo mukana olevien miesten aikanaan etsineen mahdollisuutta laulaa.

- Meillä ei ole pääsykoetta, mutta kyllähän vanhat mieskuorolaulajat osaavat. Lähtökohtaisesti laulamme neliäänisesti, tämä on mieskuoro eikä mikään lauluryhmä. Emme aseta korkeita tavoitteita, mutta ajoittain koemme onnistuneemme todella hyvin. Viimeksi tunsin näin Talvisodan päättymisen kirkkojuhlassa. Harvoin laulamme urkujen säestyksellä. Kun Tuomiokirkossa liityimme urkurin aloittamaan Finlandiaan, tunsin, että tätä paremmin ei mikään kuoro voi laulaa.

- Myös tulevaisuus on hyvin selvillä: kuoro tulee olemaan tärkeänä osana perinnetoiminnassa. Toimintaa on jo tukenut Mieskuoro Laulun Ystävien kanssa tehty perinnekuorosopimus. Heinäkuussa veteraanilaulajat osallistuvat pe-

rinnekuorolaisten kanssa Hamina Tattoon tapahtumaan.

Turun Sotaveteraanilaulajat esiintyy perinteitään noudattaen sotaveteraaniyhdistyksen ja eri yhteistyökumppanien tilaisuuksissa. Viime vuonna esiintymisiä oli yksitoista, laulajia kolmekymmentäviisi.

Sota-ajan laulujen yhteislaulutilaisuus täyttää Laulun Ystävien salin. Viime vuonna kolmeen yhteislauluun osallistui lähes kolmesataa laulajaa. Esilaulajana on toiminut Aulis Kotaviita, haitarisäestyksestä vassannut Pekka Rantanen.

Veteraanien pojat laulamassa

Sotaveteraanilaulajissa on mukana kaksi veteraanilaulajan poikaa, kuoron varajohtaja Jaakko Hirvelä hänen kanssaan toista bassoa laulava Matti Härkönen.

Jaakko Hirvelä aloitti Laulun Ystäväissä vuonna 1975, veteraanikuorossa 2002. Matti Härkönen tuli sotaveteraanien kuoroon 2008, Laulun Ystäväissä hän on ollut vuodesta 1983.

Veteraanien ystäväpalvelu on alkanut toimintansa

Turun Sotaveteraaniyhdistys ja sen Tuki- ja perinneyhdistys ovat yhteisvoimin saaneet veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä ystävätoiminnan hyvään alkuun. Tukiystäviä on saatu mukaan 13 ja heidän ystäväkäyntinsä auttavat noin kahtakymmentä veteraania, puolisoa tai leskeä. Ystäviä kaipaavien joukko on paljon suurempi ja yhdistysten hallitukset ovatkin päättäneet toimista ystäväpalvelun laajentamiseksi.

Veteraaneille, heidän puolisoilleen ja leskilleen lähetetään uusi kysely ystävätarpeesta. Samoin kannattaja- ja tukijäsenille osoitetaan uusi kysely ja vetoamus uusien tukiystävien saamiseksi mukaan ystävätoimintaan. Lisäksi päätettiin lähettää kirjelmä ja aloite Turun kaupungille ystävätoiminnan koordinoimiseksi ja yhteistyön parantamiseksi.

Turun kaupunkia pyydetään kutsumaan koolle yhteiseen neuvottelutilaisuuteen kaikki Turussa ystävätoimintaa järjestävät organisaatiot ja yhdistykset. Uusi vanhuspalvelu-

laki edellyttää ensisijaisesti vanhus-ten kotona asumista ja omatoimista selviytymistä tukevia palveluja sekä ennaltaehkäisevää sosiaali- ja terveystyötä ja oikea-aikaista kuntoutusta. Sosiaali- ja terveystyö ja kaikkien voimavarojen hyödyntäminen ovat avainasemassa. Ystäväpalvelu vastaa hyvällä tavalla tähän haasteeseen.

Vapaaehtoistyötä ja lähimmäistemme tukemista ja huolenpitoa tarvitaan tulevina vuosina entistäkin enemmän. Yhteisöllisyys ja yhteisvastuu ovat nyky-yhteiskunnassa usein jääneet vähemmälle huomiolle. Veteraanit ovat sitä ikäpolvea, joka ymmärtää näiden arvojen suuren merkityksen. Se on vahvasti näkynyt myös veteraaniyhdistysten toiminnassa. Veljeä ei jätetä – tämä veteraanien tunnuslause on muistamisen ja säilyttämisen arvoinen elämänohje myös seuraaville sukupolville. Ystävätoiminta on tärkeää vapaaehtoistyötä ja lähimmäisen auttamista, johon monet meistä tukijäsenistä voivat tulla mukaan.

Keski-ikältään jo 90-vuotiaat veteraanit tarvitsevat entistä enemmän apua ja tukea. Yksin kotonaan eläviä veteraaneja, puolisoita ja leskiä on korkeaan ikään nähden huomattavan paljon. Myös tukiystävien tarve kasvaa. Ystävän kanssa voi jutella, kahvitella, käydä ulkoilemassa tai kaupassa. Ystävä voi auttaa pääsemään erilaisiin tapahtumiin, jopa konserttiin tai teatteriin. Ystävä ei toimi kotiavustajana tai hoitajana, mutta voi auttaa myös päivän askareissa tai vaikkapa kirjeen tai laskun lukijana sekä pankkiasian hoitamisessa. Ystävä voi lukea ääneen kirjaa tai lehteä. Sosiaalisten kontaktien säilyminen ja tukiystävän tapaaminen voi edistää merkittävästi iäkkään vanhuksen henkisen vireyden ja omatoimisen liikkumisen ja aktiivisuuden säilymistä. Hyvän mielen tuominen on usein sitä parasta hoitoa.

Veteraanien hoidon ja palvelujen tarve kasvaa pitkän elämän viimeisinä vuosina. Yhä useampi on voimien heikentyessä kotonaan yksin ja kaipa ystävää. Myös hoito- ja palve-

lukodeissa on veteraaneja, heidän puolisoitaan ja leskiään vailla tukiystävää. Tulkaa heidän tukiystävikkseen! Ystävä saa myös itse hyvää mieltä ja voimia omaan elämäänsä.

Kerran viikossa tai pariin kertaa kuukaudessa voi yksinäiselle vanhukselle tuoda uutta elämän iloa ja voimia pärjätä kotonaan tai palvelukodissa pitempään.

Tukiystäviemme motoksi sopii: Veteraania ei unohdeta!

Risto Kapari, puheenjohtaja
Turun Sotaveteraanien Tuki- ja perinneyhdistys ry.

”Ainakin juttukaveriksi”

Mika Kettunen on ilmoittautunut osallistujaksi Tuki- ja perinneyhdistyksen ystäväpalveluun.

- Sotaveteraanien asiat ovat minua kiinnostaneet aina. Siksi olen lähtenyt mukaan näin tärkeään toimintaan.
- Tukiyhdistyksen jäsenenä olen ollut jo useamman vuoden. Niinpä olen päässyt myös seura-

maan, mitä veteraanityössä oikein tapahtuu. Omalta osaltani kosketukset sodissa olleisiin ovat varsin vähäisiä; hämäreitä muistikuvia on kahden iisalmelaisen enon kertomuksista. He olivat mukana Rukajärvellä. Kun Tuntematonta sotilas –filmistä puhuttiin, eno vain tokaisi, ettei se soittaminen ihan tuolla tavalla mennyt.

Maskulainen, VR:n varikolla työskentelevä Mika Kettunen ei ole liittänyt ystävätoimintaan omia suunnitelmiaan.

- Katsotaan mitä veteraanit toivovat. Valmis olen ainakin puhekeskusteliksi, jos veteraanityö ehdottaa elokuvaan menemistä, niin miksi emme menisi.

”Meidän piti panostaa Saimaan kanavaa”

Matti Lehtikunnas on ikäluokkaa -24. Hänelle sotakokemuksia edeltävät ajat olivat oravapartiota ja koulutusta Korialla sekä Utissa, pioneerien korppikursseja.

- Ensimmäiset kosketukset sotilastaitoihin sain suojeluskunnassa. Turussa olin mukana suojeluskunnan tykistössä, pääsin koulu-poikana kosketuksiin oravapartionkin kanssa.

Sitten tie vei maanviljelijäksi Vesilahdelle. Kun liikekannallepanoa toteutettiin Matti Lehtikunnas joutui kertomaan aluevalvojalle sikotaudista.

- Nyt parannut ensin ja jäät odottamaan kutsuntoja, määräsi valvoja.
- Aikanaan tuli kutsu Korialle ja siellä sairastuin, ensimmäiset oireet viittasivat kurkkumätään. Onneksi pääsin vähemmällä. Sairaalan yläpetillä katselin miten pojat harjoituskentällä ahersivat. Kun pääsin sairaalasta, sanottiin, että au-kurssille.
- Emme me paljon pohtineet sodan kulkua. Vanhemmat aliupseerit kävivät kertomassa, että ei mitään hätään, pian otetaan käyttöön salaisia aseita.
- Me kävimme ampumassa Elimäellä, siellä opettelimme myös kä-

sikranaatin heittoa. Muistakaa nyt vihdoinkin, heitettäessä ei saa yhtään nousta, ohjasi sotaikäynyt kadettiluutnantti.

- Kun vuorossa oli konepistooliammunta, olin Erkki Nikkasen, Yrjö Nikkasen veljen kanssa radan näyttömiehenä. Kadettiluutnantti halusi näyttää, miten pitää ampua. Ampuminen sujui aika huonosti, mutta me hoidimme Erkin kanssa hyvän tuloksen; luutnantti kulki pitkän aikaa tavallista tyytyväisempänä.
- Kun kesällä -44 kuulimme uutisia Kannaksen murtumista, katsoimme Utissa kuinka tielle turkulaisia reserviläisiä kuljettaneet

linja-autot menivät itään. Meidät vietiin junaan, mutta matka pysähtyi Taavetissa. Rata oli pommitettu poikki, joten saimme lyhyen ilmoituksen; linja-autot tulevat hakemaan joukkonne, teidät viedään Viipuriin, räjäyttätte sillan.

Silta jäi räjäyttämättä

- Emme ehtineet Viipuriin ajoissa, joten tehtävätkin muuttuivat, nyt meidät komennettiin panostamaan Saimaan kanavan siltoja ja sulkuja.
- Ensimmäiseksi Pälli.
- Mutta helpommin sanottu kuin menty; tien täydeltä tuli siirtolaisia, emme päässeet eteenpäin. Kun tie alkoi näyttää vapaamalta, alkoivat tykistökeskitykset. Maataistelukoneet kävivät ampumassa tiellä liikkuvaa. Autonkuljettajat olivat nopeita, heti kun hävittäjien ääniä kuului, autot ojien yli metsään.
- Silloin vastaan tuli myös taisteluista paenneita; alkää menkö sinne, ei sieltä kukaan selviä, he vetosivat.
- Me pääsimme sululle. Mukana oli 5000 kiloa panoksi, venäläisten koneet lensivät yli. Selvästi näki, että kyllä meidät oli huomattu, mutta eivät hävittäjät nyt tulleet meitä häiritsemään. Kun työt oli tehty kävimme Juustilankin sululla katsomassa, että mil-täs täällä näyttää: sulut olivat hyvässä kunnossa, suomalaiset olivat niitä pitäneet hyvässä kunnossa.

Seuraavaksi Laguksen joukoihin

- Suluilta saimme käskyn mennä Lappeenrantaan; teidät koulutetaan panssarinyrkkien käyttäjäksi, seuraavana tehtävänä on edetä Laguksen joukkojen edessä.

Matti Lehtikunnas ajaa autollaan vain aivan välttämättömän. Polkupyörä on kesät/talvet jokapäiväisessä käytössä.

- Tällä minä ajan aamuisin uimahallillekin. Pitäisi käydä uimassa neljä kertaa viikossa, varsin usein käynnit jäivät kolmeen.

- Teoreettisesti opettelimme, mutta emme päässeet koeampumaan. Mutta eipä väliä, sota ehti loppua ja minä sain käskyn ilmoittautua jalkaväen au-kouluun Joutsenos-sa. Sieltä tulin Turkuun, lopulta olin rykmentin vartioaliupseerina maaliskuuhun 45.

Turun klassisesta lyseosta Matti Lehtikunnas sai yo-paperit, teknillisestä korkeakoulusta työpajainsinööriksi Strömbergin Vaasan tehtaalle. Ja vuonna 1953 paluu Turkuun, Turun kaupungin sähkölaitoksella työ jatkui vuoteen 1985.

- Sotaveteraanien teema, Kiitollisena kohti tulevaisuutta, kannustaa huolehtimaan siitä, että tulevat sukupolvet eivät unohda veteraaneja, totesi kansallisena veteraanipäivän juhlassa Turun Sotaveteraanien puheenjohtaja Pekka Paatero.
- Kuntoutukseen varattuja määrärahoja pienennetään jatkuvasti. Valtiovalta vetoaa siihen, että veteraanien lukumäärä vähenee koko ajan, joten määrärahoja voidaan vähentää.
- Tämä ei ole pätevä peruste. Sotiemme veteraanien keski-ikä alkaa olla yli 90 vuotta, joten hoidon tarve kasvaa ja monimutkaistuu, koska veteraanien kunto heikkenee.
- Kuntoutusmäärärahat on säilytettävä vähintäänkin nykytasolla ainakin vuoteen 2017 saakka, jolloin Suomi juhlii itsenäisyytensä 100-vuotispäivää.

Suomen sotien veteraaneja on elossa noin 30 000.

Arvot ohjaavat

- Arvot ja päämäärät ohjaavat kansakuntaa, hyvinvointi ei saa perustua pelkästään taloudellisiin asioihin, totesi Turun tervehdyksen veteraanipäivään tuonut kaupunginhallituksen puheenjohtaja Seppo Lehtinen.
- Suomi on maa, jonka kansalaisilla on vahva kansallinen itsetunto. Olemme kansainvälisen yhteisön vahva jäsen, mutta silti itsenäinen. Lehtinen totesi, ettei Suomen itsenäisyys ole uhattuna, vaikka Euroopan nykytilanne kertoo sotilaallisen voimankäytön perinteen olevan yhä voimassa.
- Ukrainan tilanne saattaa olla merkittävin myös Suomea koskeva konflikti sitten kylmän sodan.

Veteraanipäivän juhlallisuudet alkoivat messukeskuksessa lipunnostolla. Saaristomerén meripuolustusalueen komentaja kommodori Timo

Hirvonen puhui, Laivaston soitto-kunta esiintyi johtajanaan musiikkikommentajakapteeni Timo Kotilainen.

sotaveteraaneille

Puheenjohtaja Pekka Paatero. Veteraanipäivän kuvat Jane Iltanen / Turun Sanomat.

Olavi Paavolaisen jäljillä Neuvostoliitossa 1936–1939

Kirjailija Olavi Paavolainen (1903–1964) vieraili kesällä 1939 Stalinin vainojen haavoittamassa Neuvostoliitossa, johon vain harvat ulkomaalaiset olivat tervetulleita. Paavolainen aikoi tehdä matkastaan kirjan, mutta toinen maailmansota ehti väliin. Uudet arkistolöydöt avaavat aiemmin tuntemattomia näkymiä suomalaisvieraan poikkeuksellisen matkan vaiheisiin. Samalla ne kertovat ”nykyajan etsijänä” tunnetun Paavolaisen kiehtovasta persoonasta sekä Neuvostoliiton kulttuuri- ja ulkopoliitiikasta 1930-luvun lopulla.

Esitelmä liittyy väitöskirjatutkimukseeni *Suuri levottomuus – Olavi Paavolaisen kulttuurinen katse ja matkat 1936–1939*, joka ilmestyi vuoden 2014 alussa. Olen väitöskirjassani kirjoittanut Paavolaisen matkan vaiheita yksityiskohtaisesti. Kuvaus perustuu aiemmin tuntemattomaan venäläiseen arkistoaineistoon, josta suurin osa on vierailua hoitaneen VOKS:n eli Neuvostoliiton ulkomaisista kulttuurisuhteista vastanneen organisaation edustajien laatimia raportteja.

Paavolaisen matka kesti lähes kolme kuukautta ja sisälsi kaksi viisuminpidennystä. Matkareitti kulki ympäri läntistä Venäjää, Georgiaa ja Ukrainaa. Paavolainen koki niin kesäisen Moskovan kuumuuden kuin etelän arojen hiekkamyrskytkin. Samalla hän kohtasi poliittisen terrorin haavoittaman neuvostoyhteiskunnan.

Matka oli poikkeuksellinen jo siksi, että niin kutsuttujen Stalinin vainojen 1936–1938 seurauksena

Neuvostoliitto oli lähes kokonaan lopettanut vastaavien vierailujen järjestämisen. Paavolainen oli hakenut viisumia jo vuosina 1936 ja 1937, mutta molemmat anomukset oli hylätty. Vuonna 1939 näytelmäkirjailija ja liikenainen Hella Wuolijoki, jolla oli hyviä yhteyksiä Neuvostoliiton salaiseen poliisiin, oli ryhtynyt hänen suositelijakseen. Tällä kertaa viisumi järjestyi, ja Paavolaista kohdeltiin korkean tason kirjailijavieraana.

Suorapuheisia keskusteluja

Stalinin vainojen myötä länsimaisten vierailijoiden kiinnostus neuvostoyhteiskunnan ”suurta kokeilua” kohtaan oli hiipunut, ja tällaisessa tilanteessa matkan järjestäminen oli VOKS:lle tietoinen riski: Paavolaisen ei-kommunistinen tausta tiedettiin eikä takeita toivotuista tuloksista ollut. Vieraan ”kultivointi” eli

pyrkimys saada tämä suhtautumaan näkemäänsä ja kokemaansa mahdollisimman suopeasti, oli annettu VOKS:n kokeneen varapuheenjohtajan Grigori Heifetsin vastuulle. Heifets oli taustaltaan kosmopoliitti ja tšekisti, Neuvostoliiton sisäministeriö NKVD:n salaisen poliisin ulkomaankomennusten veteraani.

Odotukset Paavolaista ja hänen kirjaansa kohtaan olivat korkealla, ja isännät halusivat seurata häntä tarkoin. Heifetsin muistoiden perusteella selviää, että kysymys oli silti muustakin kuin salaisen poliisin edustajan ja ulkomaalaisvieraan kohtaamisesta. Miehet tulivat keskenään toimeen ja kävivät suorapuheisia keskusteluja muun muassa neuvostopropagandasta, joka meni Paavolaisen mielestä liiallisuuksiin.

Stalinin vainojen jäljet näkyivät

Uusia arkistolöytöjä ja jo aiemmin tiedossa ollutta lähdeaineistoa, ku-

Varsinais-Suomen sotaveteraanien tuki- ja huoltoyhdistyksen vuosikokous valitsi Pirkko Kuorehjärven yhdistyksen puheenjohtajaksi. Pirkko Kuorehjärvi toimii Turun Sotaveteraanien naisjaoston puheenjohtajana. Hän on myös yhdistyksen hallituksen jäsen.

ten Paavolaiselta säilyneitä muistiinpanoja ja yksityistä kirjeenvaihtoa tutkimalla selviää paljon sellaista, josta ei toistaiseksi ole tiedetty mitään yksityiskohtaista. Tarkka matkaohjelma ja erilaisista tapaamisista kirjoitetut raportit paljastavat, että vieraalle esiteltiin urakalla tieteen, tekniikan ja kulttuurin suurvaltaa. Poliittiset vainot, pidätykset ja teloitukset olivat kuitenkin jättäneet varjoja ja haavoja, joita ei saatu piiloon.

Oikeaoppisuuden vaatimukset hallitsivat kulttuuria. ”Ei eletä – teorisoidaan,” Paavolainen tuskaili esitelmöidessään Helsingissä lokakuussa 1939, pian Suomeen paluunsa jälkeen. Vaikka kulttuurille oli rakennettu palatseja, se oli samalla otettu tiukkaan stalinistiseen kontrolliin. Paavolainen tapasi matkallaan muutamia neuvostokirjailijoita, mm. Helsingissäkin aiemmin 1930-luvulla käyneen Vera Inberin, mutta keskustelu oli vaitonaista. Toinen Suomessa vierailut ja Paavolaisen kanssa tutustunut kollega Boris Pilnjak ei enää ollut tavattavissa, sillä hänet oli teloitettu maanpetturina keväällä 1938.

Moskovan suomalaiset kommu-

nistit Otto Wille Kuusisen johdolla olivat jo vuonna 1937 harkinneet kutsuvansa Neuvostoliittoon jonkin nuoren kirjailijan, mutta tällöin Paavolaisen nimi ei ollut esillä. Pissimmälle päästiin Pentti Haanpään kanssa, mutta tämä kieltäytyi syistä, jotka ainakin osittain liittyivät Suomeenkin saakka kantautuneisiin tietoihin Stalinin vainojen alkamisesta. Paavolaisen matkan järjestelyihin ei enää osallistunut Moskovan harvoja vainoista selvinneitä suomalaisia, vaan Paavolainen tuli maahan suoraan Wuolijoen luottohenkilönä. Tämä viittaa siihen, että Neuvostoliitto halusi vuonna vieraakseen 1939 tunnetun henkilön, jonka kokemukset kiinnostaisivat muitakin kuin kommunisteja.

Kirja jäi tekemättä

Koska Paavolainen ei ehtinyt edes kunnolla aloittaa matkakirjaansa ennen talvisodan alkamista, koko hanketavallaan vanheni. Jatkosodan ja koko toisen maailmansodan jälkeen ei enää olisi ollut mahdollista julkaista kirjaa, jossa Paavolainen olisi 1930-luvun tapaan pohtinut

kriittisesti neuvostoyhteiskunnan luonnetta ja tehnyt rinnastuksia Hitlerin Saksaan. Siksi jää edelleen osittain avoimeksi kysymykseksi, kuinka hän olisi matkakokemustensa jälkeen esittänyt ymmärtävänsä kommunismin ihanteiden ja vuonna 1939 kohtaamansa neuvostoliittolaisen todellisuuden yhteyden.

Paavolainen oli poliittisesti sitoutumaton kulttuurikriitikko, joka olisi varmasti yrittänyt laatia varsin tasapainoisen ja samalla mahdollisimman suurta huomiota herättävän kuvauksen siitä, mikä neuvostoyhteiskunnassa oli tuolloin kiinnostavinta. Jos matkakirja olisi toteutunut, se olisi ollut 1930-luvun lopun Suomessa ainutlaatuinen tapaus ja erilaista luettavaa kuin muut siihen asti esitetyt arviot Neuvostoliiton kulttuurista ja yhteiskunnasta.

*Ville Laamanen on valtiotieteiden tohtori ja tutkija Turun yliopiston poliittisen historian oppiaineessa. Hänen väitöskirjansa Suuri levottomuus – Olavi Paavolaisen kulttuuri-
nen katse ja matkat 1936–1939 on ilmestynyt turkulaisen k&h-kustannuksen julkaisemana.*

Leena Kelly kokosi haastatteluista kirjan "Suomen rintamalta Kanadan länsirannikolle".

- Tutkimuksemme on tuonut monille veteraaneille paljon iloa, mutta myös surua, sillä monille heistä sodan muistelu on ollut tuskallista. He ovat kertoneet muistelmiaan omin sanoin, niin kuin he ne muistavat. Monet ovat sanoneet, että siellähän tapahtui paljon sellaista, mitä ei voi kertoa kenellekään.

Näin esittelevät laajaa työtään Kanadan Vancouverin suomalaiset Leena Kelly ja Satu Bell. Heidän kirjansa ja dokumenttifilmimnsä kuvaavat kuinka Vancouverin suomalaiset sotaveteraanit taistelivat Suomen sodissa.

- Etsimme myös vastausta siihen, miksi veteraanit viisikymmenluvulla pakkasivat matkalaukkunsa ja muuttivat - kuka suoraan, kuka mutkan kautta - Vancouveriin. Jokaiselta veteraanilta siis kysyttiin, miksi he muuttivat pois Suomesta, ja miksi juuri Kanadaan. Yhtä ainoaa vastausta ei löydy, ja monet vastauksista ovat varsin yllättäviä.

Muistitietoa Kanadasta

Leena Kelly ja Satu Bell kertoivat kirjasta ja filmistä Siirtolaisinstituutissa Turussa. Kirjaan Leena Kelly on liittänyt myös oman sukunsa vaiheita.

Talvisodan ensimmäinen laukaus

"Napapiirin pohjoispuolella, Sallan Alakurtin kylässä, oli vielä pimeää marraskuun viimeisen päivän aamuna vuonna 1939. Aurinko nousi juuri ennen yhtätoista, ja valoisan aika kestäisi vain alle neljä tuntia. Kyläläiset aloittelivat rauhallisesti askareitaan pimeässä. Kauppakin oli jo auki. Mutta koulu oli kiinni. Edellisenä päivänä pahaa ounasteleva opettaja Veera Lauri oli antanut oppilailleen lomaa. Hän oli sanonut ilmoittavansa sitten myöhemmin koulutyön jatkumisesta."

Elettiin siis vuotta 1939. Alakurtin kylä oli aivan Neuvostoliiton rajan pinnassa.

Sinä aamuna luutnantti Antti Nikula johti partiota, joka lähti hiihtämällä kohti noin kymmenen kilometrin päässä olevaa Suomen itärajaa. Mukana partioimassa olivat alikersantti Toivo Oinonen, Väinö Lassila, Voitto Harju ja Onni Hautajärvi. Viisi miestä.

Partion hiihtäessä kohti rajaa

aamu alkoi valjeta. Laitilan Hanna näkyi olevan pyykillä navetan puolella. Partion hiihto katkesi yli kaksi kilometriä ennen Suomen itärajaa, Hanhijärven rantaan. Partio pysähtyi, sillä Hanhijärvi suorastaan kuhisi venäläisiä - he olivat ylittäneet rajan mukanaan raskasta aseistusta ja hyökkäysvaunuja. Vihollisen lumessa kahlaava kärki oli juuri saapumassa rantaan. Partion viisi miestä yritti viivyttää vihollista. Alikersantti Oinonen laskeutui polvelle ja ampui Sallan suunnan talvisodan ensimmäisen laukauksen kohti lähinnä tulevaa. Toiveissa oli, että siivilit kuulisivat laukaukset ja ehtisivät pakoon. Partio itse yritti pyörtää paluumatkalle, mutta Nikula ja Oinonen menettivät henkensä. Harju menetti suksensa ja joutui venäläisten vangiksi. Hautajärvi pääsi paria päivää myöhemmin omiin joukkoihinsa jalat paleltuneina. Lassilan oikeaan silmään osui luoti. Luoti ruhjoi silmäkulman ja vei silmän mennessään. Häneltä kesti seitsemän tuskaista päivää päästä takaisin omiensa pariin.

Sillä välin Laitilan Hanna oli poikennut kesken pyykin pirttiin imettämään pienokaistaan ja kahville. Toisen kupillisen kohdalla kylältä alkoi kuulua ääniä ja sotilas juoksi pihaan. Hanna parahti: "Sota ja met ollahan täällä!" Hanna kiiruhti na-

vettaan lappamaan pyykkiä saavis- ta, kunnes tajusi järjestömän hom- mansa. Hän juoksi takaisin pirttiin ja huusi lapsiaan. Pakokauhussa pa- kenevat ihmiset eivät kaikki ehtineet ottaa mukaansa edes kenkiään.

Kylässä ei sinä päivänä ollut yh- tään autoa. Ihmiset pakenivat omin avuin hevosella, kävellen, juosten, hiihtäen, pienimpiä lapsia kantaen ja kelkassa vetäen. Kaikki eivät ehti- neet pakoon. Hautajärven taloon jäi yksinäinen vanhus.

Opettaja poltti koulunsa. Pian oli koko kylä tulesa."

- Antti Nikula sai kyseenalai- sen kunnian olla oletettavasti ensim- mäinen talvisodassa kaatunut upsee- ri, toteaa Leena Kelly kirjassaan.

"Kerroin isoenoni tarinan suo- malaisten itsenäisyyspäivän juhlas- sa Vancouverissa melkein päivälleen talvisodan syttymisen 70-vuotispäi- vänä, vuonna 2009. Tarinaa kertoo- sani Skandinavian keskuksen salissa oli aivan hiljaista. Kaikkien ulko- suomalaisten ajatukset olivat tuossa kohtalokkaassa marraskuun aamus- sa. Talvisota oli vaikuttanut jokai- sen paikalla olijan elämään jollakin tavalla. Jokaisella mukana olleel- la suomalaisella sotaveteraanilla oli tietysti omakohtaisia kokemuksia so- dasta. Mutta millaisia olivat heidän kokemuksensa?

Satu Bell ehdotti huhtikuussa 2010,

että tallettaisimme näiden Vancouverin suomalaisten sotaveteraanien tarinat kirjan muodossa. Olinkin aina ihmetellyt, miksi uuden kotimaani Kanadan Brittiläisessä Kolumbiassa oli niin paljon suomalaisia sotaveteraaneja. Veteraaneja oli Kanadan länsirannikolle sotien jälkeen muuttanut satoja. Miksi he olivat lähteneet näin kauas Suomesta? Lähtivätkö hekin sotaa pakoon, niin kuin mummoni? Mutta jos he lähtivät sotaa pakoon, miksi he tekivät sen vasta koettuaan vuosien 1939-1945 sodat, ja taisteltuaan ensin venäläisiä, sitten saksalaisia vastaan?

Kirja laajeni dokumenttifilmiksi, kun kuvaaja Ilkka Uitto liittyi työryhmäämme.

Haastattelimme veteraaneja aivan viime hetkillä. Vuoteen 2010 mennessä suurin osa Vancouverin suomalaisista sotaveteraaneistahan oli jo ehtinyt siirtyä ajasta ikuisuuteen. Haastatellut veteraanit ja lotat olivat etupäässä jatkosodan ja Lapin sodan käyneitä. Kaikilla oli tietysti myös muistoja talvisodasta. Rintamalle monet haastatelluista veteraaneista joutuivat jopa 17-vuotiaina.

Suomen sotaveteraaniliiton mukaan kattavia sotaveteraanien haastatteluja ja tutkimuksia ei ole tehty edes Ruotsissa, jossa suomalaisia sotaveteraaneja on kolminkertainen määrä Kanadaan verrattuna.

Kirjansa esittelytilaisuudessa Leena Kelly kiitti saamastaan tuesta Siirtolaisinstituuttia ja instituutin johtajaa Ismo Söderlingiä. Instituutin toimisto myy erikoisjulkaisuihinsa kuuluvaa kirjaa, Eerikinkatu 34.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän viestintä esittelee Veljesviestin pyynnöstä kirkkorakennuksia sekä seurakuntien toimintaa.

Jokainen Turun kirkko on yksilö, jolla on oma rakennushistoriansa. Veljesviestin artikkelit korostavat kirkkorakennusten olemusta hengellisinä rakennuksina sekä pyhäpäivinä että arkena, olkoon kysymyksessä kirkossa kävijä tai tavallinen ohikulkija.

Martin puutalot tuhoutuivat pommituksissa 25.6.1941, mutta kirkko säästyi pienillä vaurioilla. SA-kuva

Kirkko ja seurakunta Martinmäellä

Martinseurakunta perustettiin Turkuun 1921. Se oli ensin vuokralaisena Turun kaupunkilähetyksen omistamassa, 1908 valmistuneessa Betanian kirkossa. Omaa kirkkoa alettiin suunnitella, kun seurakunta juhli kymmenvuotispäiväänsä.

Kirkko rakennettiin arkkitehti Toti Soran ja lääninrakennuskonttorin esimies Gunnar Wahlroosin suunnitelmien pohjalta. Viime metreille asti toisena toteutusvaihtoehtona olivat professori Lars Sonckin luonnokset, joista kuitenkin luovuttiin.

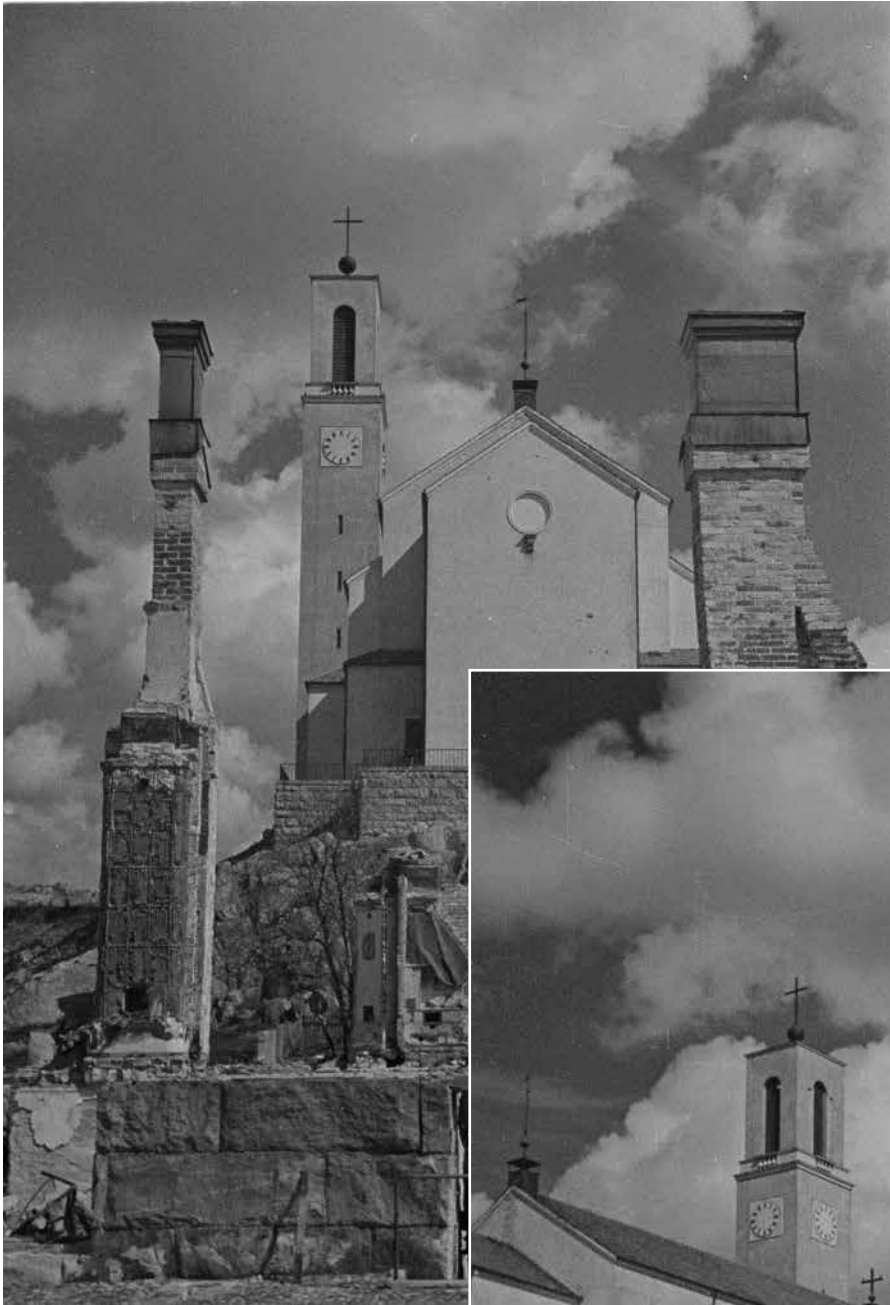
Martinkirkon peruskivi muurattiin kesäkuussa 1932 ja kivikirkko kohosi keskelle työläiskaupunginosan puutaloja. Kirkko vihittiin käyttöön uskonpuhdistaja Martti Lutherin syntymän 450-vuotisjuhlan aikaan 12.11.1933. Lutherin kuva näkyy yhdessä kirkon sakariston kolmesta lasimaalauksesta.

Uusiasiallista klassismia

Martinmäen laella olevaa kirkkoa ei rakennettu funktionalistisen tyylin

mukaiseksi, kuten Martissa etukäteen pelättiin, vaan siitä tuli klassisen tyyliuunnan edustaja. Vaikutteita kirkon suunnitteluun otettiin italialaisista maalaiskirkoista. Martinkirkko rakennettiin pääosin turkulaisiin voimin ja kotimaisista materiaaleista. Kirkon rakennusmestarina ahkeroi Jalmari Huhtala.

Ehkä merkittävin yksityiskohta kirkossa on sen 15 metrin korkuinen ja 9,5 metrin levyinen, Golgatan tapah- tumia kuvaava alttarimaalaus, jonka maalasivat kuivalle kalkkilaastipin-

SA-kuva

nalle turkulaistaiteilijat Einari Wehmas ja Karl Ingelius. Se oli pitkään Pohjoismaiden suurin alttarimaalaus.

Martinkirkossa ei ollut alussa lainkaan urkuja, kirkonkelloja eikä aikakelloa, sillä rahat eivät riittäneet niihin heti rakentamisvaiheessa. Ensimmäiset kolme vuotta säestystä hoidettiin harmonilla. Urut vihittiin käyttöön lokakuussa 1936 ja ne oli valmistettu Kangasalan urkutehtaalla. Urkujen kieliäänikerrat hankittiin Saksasta.

SA-kuva

Varojen kerääminen kirkonkelloja varten aloitettiin heti seurakunnan toiminnan alettua. Tietävästi riittävä määrä lahjoituksia oli Martin ompeluseuran avulla saatu kasaan jo 1938, mutta kellohanke eteni vasta olympiavuonna 1952. Silloin kello-torniin asennettiin kellotaulu ja Saksasta tilattu kellokoneisto. Lopulta 1955 torniin saatiin myös kolme Ykspihlajassa valmistettua teräksistä kirkonkelloa.

Keskellä pommitettua Marttia

Martinkirkko selvisi sotien ajas-

Martinkirkko sai vaikutteita italialaisten maalaiskirkkojen varhaiskristillisistä perinteistä. Niitä ovat suorakaiteen muoto, satulakatto, tynnyriholvi ja erillinen, niin sanottu campanile-kellotorni.

Kuva: Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän viestintä / Eeva Henttu

ta kuin ihmeen kaupalla, toisin kuin Betanian kirkko, joka kärsi useista pommituksista ja tuhoutui korjauskelvottomaksi. Tiedot pommituksista vaihtelevat, mutta eri lähteiden mukaan niitä oli 25. ja 27. joulukuuta 1939, sekä 4.1. ja 4.2. 1940. Tietävästi Betanian kirkolle kaikkein tuhoihisin oli tammikuussa 1940 Urheilupuistoon osunut pommi.

Kesäkuun 25. päivän pommituksessa 1941 Martinkirkolle oli käydä täpärästi. Martin kaupunginosa tuhoutui pommituksessa lähes täysin. Pommien ilmanpaine rikkoi kirkon ikkunat ja ilmassa singonneet kipinät sytyttivät kirkon alttarin tuleen.

Kanttori Sulo Muurinen ja kappalainen Heikki Koskenniemi onnistuivat kuitenkin sammuttamaan palon. Kirkkoherra Eemi Nenye loukkaantui kirkon ulkopuolella pommien sirpaleista. Vaurioita korjattiin kirkossa 1940-luvun mittaan.

- On yllättävää, että kirkko säästy, kun ympärillä jäi lähestulkoon pelkkiä savupiippuja jäljelle, sanoo Martinseurakunnan kirkkoherra Tuomo Norvasuo.

Sodan jälkeen Martinkirkko ja -seurakunta on palvellut myös Karjalan siirtolaisia. Kuolemajärven siirtoseurakunta lahjoitti Martille kastemaljan ja ehtoolliskalustonsa 1950. Kuolemajärveläiset kokoontuvat yhä vuosittain syyskuun alussa Martinkirkossa järjestettävään juhlaviiikonlopun messuun.

Sota-ajan jälkeenkin Martinkirkkoa on kunnostettu. Suurimmat uudistukset kirkko koki 1980–81. Silloin esimerkiksi urkuja, kirkonkelloja ja äänentoistoa kunnostettiin. Maalauksessa palattiin alkuperäisiin sävyihin ja kirkosalista poistettiin kolme penkkiriviä väljyyden lisäämiseksi. Samassa yhteydessä kirkon liturgiset vaatteet uusittiin.

Museoviraston aloitteesta kirkkohallitus määräsi Martinkirkon suojeltavaksi rakennussuojelulain nojalla 2003. Suojelu kohdistuu rakennuksen lisäksi kirkon kiinteään sisustukseen, maalauksiin, taideteoksiin sekä piha-alueeseen.

Seurakunta maalla ja kaupungissa

Martinseurakunnassa on tällä hetkellä reilut 19 000 jäsentä. Sen alue on laaja ja ulottuu Martista aina Mäntymäkeen, Uittamolle sekä Vähäheikkilään ja toisaalta Hirvensaloon, Sattavaan ja Kakskertaan asti.

- Martinseurakunta on yhdistelmä kaupunkia sekä maaseutua. Se on rikkaus. Saaristo on oma kokonaisuutensa, jossa on maaseutumaista talkoohenkeä, Norvasuo pohtii.

Martinkirkon lisäksi seurakunnan alueella sijaitsevat Hirvensalon ja

Kaksikerran kirkot. Seurakunnalla on Hirvensalossa myös seurakuntakeskus ja Martissa seurakuntatalo. Seurakuntakoteja on vielä Uittamolalla, Satavassa sekä Itäisellä pitkälläkadulla, jossa on Yrjänän seurakuntakoti.

Norvasuo huomauttaa, että Martinseurakunnan alueella on aiemmin toiminut kaksi seurakuntaa. Kaksikerran seurakunta liittyi Martinseurakuntaan 1959 eli jo yhdeksän vuotta ennen kuin Kaksikerran kunta liitettiin Turkuun.

- Yhteishengen huomaa yhä saarilla. Kun tällä hetkellä puhutaan seurakuntien liittämisistä toisiin, pitäisi muistaa, että se tuo muutosta ja myllerrystä. Kyse on prosessista, joka vasta alkaa silloin, kun päätös asiasta on tehty.

Eläkeläis- ja veteraanitoimintaa

Martinseurakunnan toimintaan kuuluvat jumalanpalvelusten lisäksi

muun muassa eläkeläiskerhot, jotka kokoontuvat kahvilan tai lounaan merkeissä vuoroin Martin seurakuntatalolla, Uittamon seurakuntakodissa ja Hirvensalon seurakuntakeskuksessa. Seurakuntajärjestää eläkeläisille myös erilaisia retkiä.

Kirkkoherra muistuttaa, että vaikka Martinseurakunnassa ei ole erikseen veteraanityöhön keskittynyttä työntekijää, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän diakoniakeskuksessa on myös erityisesti veteraaneille suunnattua kerhotoimintaa sekä leirejä.

- Jos kunto on huono ja kotoa lähteminen hankalaa, seurakuntatalolle voi soittaa ja pyytää jonkun tulemaan kotikäynnille, Norvasuo sanoo.

Hän kertoo, että papit voivat kotikäynnillä esimerkiksi jakaa ehtoollisen. Kotiin voi kutsua myös diakoniatyöntekijän, jolta saa tarvittaessa apua niin jokapäiväisiin käytännön toimiin kuin hengellisiin asioihin.

Kirkko tarjoaa luottamuksellista keskusteluapua myös puhelimitse. Numerossa 01019-0071 kirkon työntekijät ja koulutetut vapaaehtoiset päivystävät perjantaisin ja lauantaisin kello 18–03 ja muina päivinä kello 18–01. Soitto palvelevaan puhelimeen maksaa paikallis- tai matkapuhelupuhelumaksun verran.

Kirkkoherra Tuomo Norvasuo toivottaa kaikille lehden lukijoille toivottavia tulevia päiviä.

- Keväällä saamme kylpeä yhä lisääntyvässä valossa, joka vähitellen voittaa pimeyden. Sisäinen elämämme ei aina etene vuodenaikojen rytmissä. Silloinkin meitä kantaa lupaus: ”Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa, en pelkäisi mitään pahaa, sillä sinä olet minun kanssani.” Taivaallisen Isän valkeus valaisee elämänpolkuamme kaikkina päivinä ja kaikissa elämämme vaiheissa.”

Minna Uusivirta

Kuva: Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän viestintä / Timo Jakonen

TUOTTOTAVOITE:

3,25 %

**ETU ASIAKAS-
OMISTAJILLE**

NÄIT OIKEIN.

*Puhelu maksaa 0,0835 € + 0,07 €/min tai matkapuhelimesta + 0,17 €/min. (Hinta sisältää ALV:n.)

Mainio tuotto. Ja vain asiakasomistajille.

Olemme tehneet sinua varten uuden tuotteen, Tuotto-osuuden. Tavoittelemme sille tänä vuonna 3,25 % tuottoa*. Sijoitat suoraan omistamasi Osuuspankin pääomaan. Tuotto-osuuden korko ja sen maksaminen riippuvat aina pankin toiminnan tuloksellisuudesta.

Kysy lisää Turun Seudun Osuuspankista p. 010 256 9115 tai vieraile osoitteessa op.fi/tuotto-osuus.

*Tuottotavoite voi muuttua vuosittain ja tuotto-osuuksien takaisinmaksamiseen sisältyy tiettyjä ehtoja. Tutustu merkintäesitteeseen.

Yhdessä hyvä tulee.

Turun Seudun OP

VELJESVIESTI

Turun Sotaveteraanit Ry:n jäsenlehti
Vastaava toimittaja: Pekka Paatero
Päätoimittaja: Aimo Forsell
Puh. 050 463 5501
Toimittaja: Osmo Suominen

Toimisto
Läntinen Pitkäkatu 37, 20100 Turku
Puh. (02) 251 6870 tai (02) 233 2514